

ATSEVIŠKI MANTAS IZCELSMES PIERĀDĪŠANAS ASPEKTI¹

CERTAIN ASPECTS OF PROVING THE ORIGIN OF PROPERTY

Edijs Bierands, Bc. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes
profesionālās maģistra studiju programmas “Tiesību zinātne” 1. kursa students

Summary

In connection with proving the origin of property, there have been, are and will continue to be debatable issues that have not been fully answered. In this article, the author addresses two issues. Firstly, to the antinomy between state's interests to effectively combat criminally obtained property and the recognized human rights to property. The author examines whether and how proportionality must be evaluated in case when the criminal origin of property is not unequivocally linked to a particular criminal offense. Furthermore, there have been debates on the possibility to use testimony in the proceedings regarding criminally acquired property. In this article, the author inquires whether these proceedings permit the use of oral evidence, and if so, whether national regulation contains any obstacles regarding verification of such evidence.

Atslēgvārdi: noziedzīgi iegūta manta, mantas izcelsmes pierādīšana, samērīgums un proporcionalitāte, liecības procesā par noziedzīgi iegūtu mantu

Keywords: criminally obtained property, proving the origin of property, proportionality, testimonies in the proceedings regarding criminally acquired property

Ievads

Latvijas Republikas Satversmes² 105. panta pirmajā teikumā ietvertas personas tiesības uz īpašumu. Tomēr tās nav absolūtas. Atbilstoši cilvēktiesību dokumentos nostiprinātajām vērtībām valstij ir pienākums aizsargāt cilvēkus no noziedzīgām darbībām, vēršoties pret noziedzīgi iegūtu mantu, lai nepieļautu noziedzīgi gūto labumu netraucētu izmantošanu.³

Lai kādu mantu atzītu par noziedzīgi iegūtu, attiecīgi ir jāpierāda mantas noziedzīgā izcelsme. Šajā aspektā svarīga ir materiālo tiesību normu pareiza piemērošana.

¹ Raksts tapis, balstoties uz autora bakalaura darbu “Atsevišķi pierādīšanas un pierādījumu aspekti saistībā ar mantas izcelsmi kriminālprocesā un procesā par noziedzīgi iegūtu mantu”, kas izstrādāts Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē 2023. gada pavasarī profesores *Dr. iur.* Kristīnes Stradas-Rozenbergas zinātniskajā vadībā.

² Latvijas Republikas Satversme: LV likums. Pieņemts 15.02.1922. [01.04.2024. red.].

³ Kūtris G. Noziedzīgi iegūta manta: tiesiskais regulējums un problemātika. *Jurista Vārds*, Nr. 16, 2007.

Lai arī valstij ir interese efektīvi apkarot noziedzīgi iegūtu mantu, ir jāņem vērā arī atzītās personu cilvēktiesības uz īpašumu, kuras ierobežot vai pat atņemt drīkst tikai noteiktos gadījumos, cita starpā atbilstot vispārējiem tiesību principiem, piemēram, samērīgumam (proporcionalitātei).

Tomēr bez materiālo tiesību normu piemērošanas ne mazāk svarīga loma ir procesuālo tiesību normu pareizai piemērošanai. Šajā sakarā diskutabls ir bijis jautājums par to, vai procesā par noziedzīgi iegūtu mantu var izmantot vienīgi dokumentārus pierādījumus vai arī mutiskus pierādījumus kā liecības.

Šā raksta mērķis ir izpētīt atsevišķus mantas izcelsmes pierādīšanas aspektus. Pirmkārt, vai un kā proporcionalitātes apsvērumi ir izvērtējami prezumētās noziedzīgi iegūtās mantas gadījumā; otrkārt, vai liecības ir pieļaujams pierādījums procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, un kā notiek to pārbaude.

1. Proporcionalitātes apsvērumu izvērtēšana prezumētās noziedzīgi iegūtās mantas gadījumā

Saskaņā ar Krimināllikuma⁴ (turpmāk – KL) 70.¹¹ panta otro daļu, lai mantu atzītu par prezumēti noziedzīgi iegūtu, ir jākonstatē kāda no tiesību normā uzskaitītajiem noziegumiem izdarīšana vai dalība organizētā grupā un mantas nesamērīgums ar personas likumīgiem ienākumiem. Atbilstoši noziedzīgi iegūtās mantas apkaršanas efektivitātes apsvērumiem nav jāpierāda mantas nepārprotama saistība ar konkrētu noziedzīgu nodarījumu. Tomēr šī efektivitāte nevar būt pašmērķīga.⁵ Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk – ECT) ir atzinusi, ka saistībā ar mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu ir nepieciešama proporcionalitāte tiesību uz īpašumu tvērumā atbilstoši Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas⁶ (turpmāk – ECK) 1. protokola 1. pantam, panākot līdzsvaru starp īpašuma tiesību aizsardzību un vispārējām noziedzīgi iegūtās mantas apkaršanas interesēm, kas ir atkarīgs no daudziem faktoriem.⁷

Paredzētais vērtējums par mantas nesamērīgumu ar personas likumīgiem ienākumiem ir tikai viens no iespējamiem lietā izvērtējamiem apstākļiem, kā to paredz arī transponētās Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis)⁸ 5. panta 1. punkts, un nepavisam pilnībā neatklāj samērīguma principa saturu attiecībā uz mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu. Kādi varētu būt vēl citi apstākļi, kurus izvērtēt proporcionalitātes kontekstā?

Doktrīnā kā papildu apsvērumi, ko izvērtēt prezumētās noziedzīgi iegūtās mantas gadījumā, izteikts, piemēram, tas, vai persona ir agrāk izdarījusi noziedzīgus nodarījumus, īpaši ekonomiska rakstura, un kāds ir nozieguma, kas izraisījis prezumpcijas

⁴ Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija. Parakstīta Romā 04.11.1950. [30.03.2024. red.].

⁵ Simonato M. Extended confiscation of criminal assets: limits and pitfalls of minimum harmonisation in the EU. *European Law Review*, 2016, Vol. 41, ed. 5, p. 729.

⁶ Krimināllikums: LV likums. Pieņemts 17.06.1998. [30.03.2024. red.].

⁷ Boucht J. Asset confiscation in Europe – past, present, and future challenges. *Journal of Financial Crime*, 2019, Vol. 26, ed. 2, p. 542.; ECT 13.05.2014. spriedums lietā “Paulet v. the United Kingdom”, 6219/08, 65.–66. punkts.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā. Pieņemta 03.04.2014. [31.03.2024. red.].

par mantas noziedzīgo izcelsmi piemērošanu, raksturs. Ja persona ir izdarījusi līdz šim tikai vienu, salīdzinoši mazsvarīgu noziegumu (piemēram, zādzība nelielā apmērā), vai būtu samērīgi vērtēt visas attiecīgās personas mantas izcelsmi, arestēt mantu un likt personai skaidrot katras ar likumīgiem ienākumiem šķietami nesamērīgās mantas izcelsmi? Rodas pamatotas pārdomas par to, vai vispārējās intereses apkarot noziedzīgi iegūtu mantu pārlietu neskar personas tiesības uz īpašumu un neuzliek tai nesamērīgu slogu.⁹

Šajā sakarībā arī jāņem vērā izstrādātais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, kas aizstātu līdzšinējo mantas konfiskācijas režīmu.¹⁰ Komisijas priekšlikumā ierosinātās direktīvas 23. panta 5. punktā būtu paredzēta proporcionālītātes atruna, saskaņā ar kuru mantas atzišana par noziedzīgi iegūtu un konfiskācija nebūtu piemērojama, ja tā ir nesamērīga ar nodarījuma smagumu vai rada nepamatotas grūtības personai, uz kuru attiecas mantas atzišana par noziedzīgi iegūtu un konfiskācija, piemēram, izdzīvot.¹¹ Līdzīgi Vācijas Kriminālprocesa kodeksa¹² 421. pants jau tagad paredz iespējas atturēties no mantas atzišanas par noziedzīgi iegūtu un konfiskācijas, ja iegūtajai mantai ir neliela vērtība vai process radītu nepamatotu piepūli vai grūtības.

Autora ieskatā, minētajiem proporcionālītātes apsvērumiem nav obligāti jābūt nostiprinātiem rakstīto tiesību normās, jo pēc būtības tie vienīgi skaidro samērīguma principa saturu, kas attiecināms uz īpašuma tiesību ierobežošanu vai atņemšanu mantas atzišanas par noziedzīgi iegūtu gadījumā.

Analizējot nacionālo regulējumu, KL 70.¹¹ panta otrā un arī trešā daļa paredz rīcības brīvību. Minētās tiesību normas neparedz pienākumu, bet gan paredz iespēju, ka par noziedzīgi iegūtu *var atzīt* mantu, ja iestājas KL 70.¹¹ panta otrajā vai trešajā daļā minētie priekšnoteikumi.

Rīcības brīvības izmantošanai, sekojot administratīvo tiesību pamatprincipiem, ir jānotiek nekļūdīgi jeb tiesiski.¹³ Vērtējot, vai nav pieļautas kļūdas rīcības brīvības izmantošanā, cita starpā jāpārbauda, vai nav pārkāptas ar tiesību normām, arī cilvēktiesībām un vispārējiem tiesību principiem, noteiktās robežas.¹⁴ Ņemot vērā, ka mantas atzišanai par prezumēti noziedzīgi iegūtu ir nepieciešams samērīgums jeb proporcionālitate, tad, nevērtējot proporcionālītātes apsvērumus vai vērtējot tos nepilnīgi, varētu konstatēt tādu cilvēktiesību un vispārējo tiesību principu robežu pārkāpumu, kas mantas atzišanu par noziedzīgi iegūtu padara par prettiesisku.

Protams, varētu diskutēt, vai likumdevējam vajadzētu normatīvajā regulējumā ietvert kādas konkrētas prasības attiecībā uz samērīguma apsvērumu izvērtēšanu, izsakot prezumpciju par mantas noziedzīgu izcelsmi. Tomēr jāteic, ka tiesību

⁹ Boucht J. *The Limits of Asset Confiscation: On the Legitimacy of Extended Appropriation of Criminal Proceeds*. Oxford; Portland; Oregon: Hart Publishing, 2017, p. 161; Simonato M. *Confiscation and fundamental rights across criminal and non-criminal domains*. ERA Forum, 2017, Vol. 18, ed. 3, p. 375.

¹⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju, COM/2022/245 final.

¹¹ Ibid.

¹² Strafprozeßordnung – StPO [Vācijas Kriminālprocesa kodekss]. Pieņemts 12.09.1950. Pieejams: <https://www.gesetze-im-internet.de/stpo/index.html> [aplūkots 31.03.2024.].

¹³ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 06.12.2010. spriedums lietā SKA-673/2010, 11. punkts.

¹⁴ Kovaļevska A. Iestādes rīcības brīvība un tās samazināšana līdz nullei. *Jurista Vārds*, Nr. 51/52, 2023, 25. lpp.

piemērotājiem jau tagad katrā lietā būtu jāizsver un attiecīgi jāpiemēro proporcionalitātes apsvērumi, lai prezumpcijas izteikšana un mantas atzīšana par noziedzīgi iegūtu būtu tiesiska un vispārējās intereses apkarot noziedzīgi iegūtu mantu būtu līdzsvarā ar personu tiesībām uz īpašumu.

2. Liecību izmantošana un pārbaude procesā par noziedzīgi iegūtu mantu

Bez mantas izcelsmes vērtēšanas kriminālprocesa ietvaros ir paredzēta arī sevišķa kārtība – process par noziedzīgi iegūtu mantu, kas reglamentēts Kriminālprocesa likuma¹⁵ (turpmāk – KPL) 59. nodaļā (turpmāk – sevišķais process). Kriminālprocesa ietvaros var izmantot dažādus pierādījumus, tostarp liecības, attiecībā uz kurām ir jāievēro noteiktās pierādījumu pārbaudes prasības. Ņemot vērā, ka sevišķajam procesam ir savas īpatnības, vai liecību izmantošana un to pārbaude ir uz to attiecināma?

Sevišķais process, ņemot vērā tā mērķi laikus atrisināt mantiskos jautājumus, vismaz sākotnēji tika saistīts ar mantas izcelsmes pierādīšanu, izmantojot vienīgi dokumentus, jo mantas likumīgajai izcelsei jābūt acīmredzamai.¹⁶

Šajā sakarā gan jānorāda uz sevišķajā procesā iesaistīto personu tiesībām atbilstoši KPL 629. panta ceturtajai daļai iesniegt rajona (pilsētas) tiesai *pierādījumus*.

Vērtējot, kas ir pierādījumi un pierādīšana, ir jāatgriežas pie pamatnoteikumiem, kuri paredz, ka liecības ir viens no likumā paredzētajiem pierādījumu veidiem. Arī Augstākā tiesa ir uzsvērusi, ka ir jāņem vērā KPL struktūra un ka KPL vispārīgie noteikumi attiecināmi vienādi uz visiem kriminālprocesa veidiem un visām procesa stadijām, tātad arī uz sevišķo procesu.¹⁷

Tā kā atbilstoši KPL 124. panta sestajai daļai attiecībā uz mantas izcelsmes pierādīšanu ir paredzēts civiltiesiskais pierādīšanas standarts “iespējamības pārsvars” un mantas īpašniekam (valdītājam) ir jānodrošina pierādījumi, tad savu interešu īstenošanai personai ir jābūt tiesībām izmantot visus likumā paredzētos pierādījumus.¹⁸ Var būt situācijas, kad mantas īpašniekam vai valdītājam tiešu rakstveida pierādījumu vai dokumentu vietā ir liecinieki, kas var apliecināt kādu apstākļu esību, piemēram, faktiski pildītus darba pienākumus ārzemēs, faktiski notikušu darījumu u. tml.

Šajā sakarībā jāuzsver, ka sevišķais process atbilst tā dēvētajai *non-conviction based confiscation*, kur uzmanība netiek pievērsta personas vainas konstatēšanai, bet gan tikai mantas izcelsmes izvērtēšanai.¹⁹ Šādā procesā mantas saikne ar pamatā esošo noziedzīgo nodarījumu tiek padarīta vispārīgāka, tāpēc valstij ir jācenšas atrast

¹⁵ Kriminālprocesa likums: LV likums. Pieņemts 21.04.2005. [31.03.2024. red.].

¹⁶ Kūtris G. Taisnīgums un nevainīguma prezumpcija procesā par noziedzīgi iegūtu mantu. Jurista Vārds, Nr. 49, 2022, 18. lpp.; KPL 626. panta pirmā daļa.

¹⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 06.03.2008. lēmums lietā SKK-93/2008. Pieejams: <https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs> [aplūkots 01.04.2024.].

¹⁸ Kūtris G., 2022, 18. lpp.

¹⁹ Simonato M. Directive 2014/42/EU and Non-Conviction Based Confiscation. A Step Forward on Asset Recovery? *New Journal of European Criminal Law*, 2015, Vol. 6, ed. 2, p. 218.

vidusceļu starp jau iepriekš raksturotajām būtiskajām interesēm – efektivitāte noziedzīgi iegūtas mantas apkaršanā un tiesību uz īpašumu aizsargāšana.²⁰

ECK 6. panta pirmā daļa paredz, ka ikvienam ir tiesības, nosakot savu civilo tiesību un pienākumu vai jebkuras viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu. Ņemot vērā, ka šai tiesībai ir plašs piemērošanas tvērums, proti, tā attiecas kā uz civilprocesu, tā kriminālprocesu, tad sevišķais process ietilpst tās tvērumā, un tam ir jāatbilst taisnīgas un atklātas lietas izskatīšanas prasībām.²¹ Attiecībā uz šīm prasībām ECT ir vērtējusi to, vai mantas īpašniekam vai valdītājam procesā ir bijusi iespēja sniegt dokumentārus *un mutiskus* pierādījumus.²² Attiecīgi liecību iesniegšanas iespēja ir svarīga, lai konstatētu taisnīgu sevišķā procesa norisi.

Lai arī procesa virzītāja statusa neesība tiesai sevišķā procesa ietvaros un atsevišķas KPL normas²³ var raisīt jautājumu, vai tiesa ir tiesīga savu pilnvaru ietvaros veikt izmeklēšanas darbības, piemēram, nopratināšanu, tas nevar būt iemesls, kāpēc mantas īpašniekam vai valdītājam liegtu iespēju izmantot likumā paredzētos pierādījumus. Pamatojoties uz prasībām, kas izriet no cilvēktiesībām, tiesai sevišķā procesa ietvaros būtu jāņem jautājumi par liecību izmantošanu, liecinieku uzaicināšanu un nopratināšanu, vadoties pēc KPL vispārīgajiem noteikumiem.

Vienlaikus saistīts jautājums ir par liecību pārbaudi tiesā. KPL 59. nodaļa par to neko tieši neparedz. Tomēr tā tas nav bijis vienmēr. Redakcijā līdz 2011. gada 10. augustam KPL 629. panta trešajā daļā un citās saistītajās normās bija noteikts, ka tiesas sēdē *pārbauda iesniegtos pierādījumus*. Tomēr ar 2011. gada 8. jūlija grozījumiem²⁴ norādes uz pierādījumu pārbaudi tika izslēgtas, pamatojot, ka sevišķajā procesā *tiesa tikai uzklausa* procesā iesaistīto personu viedokļus, *un*, balstoties uz lietas materiāliem un izteiktajiem viedokļiem, *pieņem lēmumu*.²⁵ Tādējādi, šķiet, sevišķajā procesā nav paredzēta tāda pierādījumu pārbaude, kā tas būtu vispārīgajā kārtībā kriminālprocesā.²⁶

Tomēr KPL 111.¹ panta otrās daļas 5. punkts paredz aizskartajam mantas īpašniekam tiesības “piedalīties katra tiesā pārbaudāma pierādījuma attiecībā uz mantas izcelsmi tiešā un mutvārdos veiktā pārbaudē”.²⁷

²⁰ Grandi C. Non-Conviction-Based Confiscation in the EU Legal Framework. In: Bernardi A., Rossi F. Improving confiscation procedures in the European Union. Final publication of the research project “Improving Cooperation between EU Member States in Confiscation Procedures”. Napoli, 2019, pp. 32–33.

²¹ Council of Europe. The Use of Non-Conviction Based Seizure and Confiscation. 2020, p. 22. Pieejams: <https://rm.coe.int/the-use-of-non-conviction-based-seizure-and-confiscation-2020/1680a0b9d3> [aplūkots 01.04.2024.].

²² ECT 12.12.2001. spriedums lietā “Phillips pret Apvienoto Karalisti”, 41087/98, 43. punkts; ECT 23.12.2008. spriedums lietā “Grayson & Barnham pret Apvienoto Karalisti”, 19955/05 un 15085/06, 45. punkts.

²³ KPL 146. panta piektā daļa, 147. panta astotā daļa, 152. panta ceturttā daļa, 153. panta otrā, trešā un ceturttā daļa.

²⁴ Grozījumi Kriminālprocesa likumā: LV likums. Pieņemts 08.07.2011.

²⁵ Tieslietu ministra Aigara Štokenberga 21.06.2011. priekšlikumi likumprojektam “Grozījumi Kriminālprocesa likumā” (Nr. 339/Lp10), 2.–3. lpp. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/LIVS10/SaeimaLIVS10.nsf/0/73d4418a92c0cc78c22578b6003cb839/\\$FILE/2_1982.pdf](https://titania.saeima.lv/LIVS10/SaeimaLIVS10.nsf/0/73d4418a92c0cc78c22578b6003cb839/$FILE/2_1982.pdf) [aplūkots 01.04.2024.].

²⁶ Sk. arī: Dundurs Z. Pierādījumu pārbaude kā procesa par noziedzīgi iegūtu mantu elements. Jurista Vārds, Nr. 49, 2022, 41. lpp.

²⁷ Sk. arī: Kūtris G., 2022, 19. lpp.

Šajā sakarā, pirmkārt, jāuzsver iepriekš minētais par pierādījumu pārbaudes izslēgšanu no KPL 59. nodaļas. Likumdevējs sākotnēji paredzēto pierādījumu pārbaudi apzināti izslēdza no sevišķā procesa regulējuma, un šī atteikšanās būtu vērā ņemama arī patlaban.

Otrkārt, būtu jāņem vērā KPL sistēmiskais ietvars. Proti, aizskartais mantas īpašnieks var būt iesaistīts ne tikai sevišķajā procesā, bet arī kriminālprocesā, kur nenoliedzami tiek piemērota vispārīgā kārtība un aizskartajam mantas īpašniekam noteiktā apjomā ir tiesības piedalīties pierādījumu pārbaudē.

Autors necenšas pateikt to, ka pierādījumi vispār nav jāpārbauda. Nav izmantojami tādi pierādījumi, kuri nav attiecināmi, pieļaujami un ticami, jo to paredz KPL vispārīgie noteikumi (128.–130. pants). Tomēr sevišķajā procesā šī pārbaude nav tāda kā vispārīgajā kārtībā. Pierādījumu pārbaude nenoris tiesas sēdē, bet tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāpārbauda pierādījumi kā jebkuras lietas izskatīšanā. Arī procesa dalībnieki var iesniegt savus apsvērumus.

Tomēr šī KPL 59. nodaļas kārtība nebūtu vēlama attiecībā uz liecību pārbaudi. Liecības pārbaudīt pilnvērtīgi var nebūt efektīvi vai iespējams bez jau vispārīgi nostiprinātajiem paņēmieniem, piemēram, liecinieku nopratināšanas. Ja jau atbilstoši saistošajām cilvēktiesību prasībām ir nepieciešama sevišķajā procesā nodrošināt liecību izmantošanu, ir jānodrošina to izmantošana pēc būtības. Lai arī likumdevējam vēl vajadzētu pārskatīt attiecīgo normatīvo regulējumu, tiesību piemērotājiem jautājums būtu jārisina jau tagad. Balstoties uz mērķi pieļaut liecību izmantošanu sevišķajā procesā, saderīgs būtu risinājums, ka liecības var pārbaudīt atbilstoši nostiprinātajiem un efektīvajiem KPL vispārīgajiem noteikumiem.

Kopsavilkums

1. Mantas atzīšanas par noziedzīgi iegūtu kontekstā ir nepieciešama proporcionālitate jeb samērīgums, līdzsvarojot īpašuma tiesību aizsardzību un valsts intereses efektīvi apkarot noziedzīgi iegūtu mantu. KL 70.¹¹ panta otrajā un trešajā daļā paredzētais mantas vērtības izvērtējums iepretim personas likumīgajiem ienākumiem pilnībā neatklāj minētās samērīguma prasības.
2. Papildu apsvērumi, ko izvērtēt prezumētās noziedzīgi iegūtās mantas gadījumā katrā lietā individuāli, var būt, piemēram, personas agrāk izdarīti noziedzīgi nodarījumi, īpaši ekonomiska rakstura, kāds ir nozieguma raksturs un smagums, kas izraisījis prezumpcijas par mantas noziedzīgo izcelsmi piemērošanu, kāda ir mantas vērtība un vai prezumpcija un process nerada nepamatotu piepūli vai arī grūtības personai, piemēram, izdzīvot.
3. Ņemot vērā KL 70.¹¹ panta otrajā un trešajā daļā ietvertu rīcības brīvību lemt par mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, tiesību piemērotājiem katrā lietā būtu jāizsver un jāpiemēro attiecināmie proporcionalitātes apsvērumi, lai prezumpcijas izteikšana un mantas atzīšana par noziedzīgi iegūtu būtu tiesiska.
4. Lai arī liecību izmantošanas iespēja procesā par noziedzīgi iegūtu mantu ir bijis diskutabls jautājums, iesaistītajām personām tiesā ir tiesības sniegt pierādījumus. Saskaņā ar KPL pamatnoteikumiem un mantas īpašnieka vai valdītāja tiesībām savu interešu īstenošanai izmantot visus likumā paredzētos pierādījumus, liecības ir izmantojamas procesā par noziedzīgi iegūtu mantu. Tiesām procesa par

noziedzīgi iegūtu mantu ietvaros būtu jālemj jautājumi par liecību izmantošanu, liecinieku uzaicināšanu un nopratināšanu, vadoties pēc KPL vispārīgajiem noteikumiem.

5. Lai arī pierādījumu pārbaude procesā par noziedzīgi iegūtu mantu nav atsevišķi paredzēta, tiesai ir jāpārlicinās par liecību attiecināmību, pieļaujamību un ticamību. Ņemot vērā, ka liecības pārbaudīt pilnvērtīgi var nebūt efektīvi vai iespējams bez jau vispārīgi nostiprinātajiem paņēmieniem, tad, balstoties uz mērķi pieļaut liecību izmantošanu sevišķajā procesā pēc būtības, liecību pārbaudei tiesā ir jābūt iespējamai atbilstoši nostiprinātajiem KPL vispārīgajiem noteikumiem.